

Westlands **Museum**

Beleidsplan 2016 – 2020

Stichting Streek- en Tuinbouwhistorie Westland

Westland
juni 2016

1. Inleiding

1.1 Aanleiding voor beleidsplan

Het vorige beleidsplan van de Stichting Streek- en Tuinbouwhistorie Westland (SSTW) dateert van 2011 en loopt tot en met 2015. Dit nieuwe beleidsplan voor de periode 2016-2020 vermeldt wat er in het museum en de bijbehorende historische tuin is gebeurd en wat er thans gebeurt en nog te gebeuren staat. De prioritering van deze beleidsvoornemens behoort bij de jaarlijkse vaststelling van de begroting voor het museum.

1.2 Geschiedenis van de Stichting

De SSTW, opgericht op 17 mei 1991, is tot stand gekomen na een fusie tussen de Stichting Tuinbouwhistorie, de Stichting Westlands Centrum voor Streekhistorie en het gemeentelijk Westlands Streekmuseum. Bij deze fusie tot het Westlands Museum is besloten om binnen de nieuw in te richten permanente expositie de nadruk te leggen op de Westlandse tuinbouwgeschiedenis, omdat het ontstaan van de (glas)tuinbouw de streek uniek maakt. Daarnaast wordt aandacht besteed aan de algemene geschiedenis van de streek, van de Romeinen tot de Franse tijd. Het Westlands Museum is op 18 juni 1993 officieel geopend en op 7 december 2000 opgenomen in het Nederlands Museumregister. Sinds 21 maart 2001 voert het Westlands Museum het certificaat Geregistreerd Museum. ICOM, de internationale museumvereniging, hanteert de volgende definitie voor een museum: 'Een museum is een permanente instelling, niet gericht op het behalen van winst, toegankelijk voor publiek, die ten dienste staat aan de samenleving en haar ontwikkeling. Een museum verwerft, behoudt, onderzoekt, presenteert, documenteert en geeft bekendheid aan de materiële en immateriële getuigenissen van de mens en zijn omgeving, voor doeleinden van studie, educatie en genoegen'.

Met financiële ondersteuning van de gemeente Westland en zes regionale en landelijke fondsen is het museum in de winter van 2014 – 2015 volledig vernieuwd. Daarmee is het uitstekend voorbereid op de toekomst.

1.3 Doelstelling

De Stichting Streek- en Tuinbouwhistorie Westland heeft statutair ten doel: 'Het verwerven, beheren en exploiteren van een centrale vestiging ten behoeve van het streek- en tuinbouwhistorische werk in het Westland. Het anderzijds scheppen, bevorderen en instandhouden van mogelijkheden voor streek- en tuinbouwhistorisch werk in de meest ruime zin. De stichting tracht dit doel thans te verwezenlijken door onder meer:

- het beheren van het museum met de bijbehorende historische tuin
- het verschaffen van ruimte, middelen en materialen aan historische werk- en studiegroepen
- het beheren van een bibliotheek en een documentatiecentrum met betrekking tot streek- en tuinbouwhistorie
- het inrichten van tijdelijke tentoonstellingen
- het verschaffen van informatie en het geven van cursussen
- het stimuleren van historische belangstelling, historisch onderzoek en uitgave van publicaties
- educatieve projecten voor het onderwijs.

Het museum bewaart voorwerpen met betrekking tot de Westlandse streek- en tuinbouwhistorie op een verantwoorde manier, duurzaam voor het nageslacht.

2. Evaluatie Beleidsplan 2011 – 2015

In het vorige beleidsplan (2011 – 2015) zijn – samengevat – negen beleidsvoornemens vastgesteld. Hieronder is per voornemen het resultaat weergegeven

2.1 Het realiseren van een werkplaats in het extern depot

st.v.z.: GEREALISEERD. Het depot in Maasland kende verschillende nadelen (geen optimale bewaaromstandigheden, afstand, toegankelijkheid) en daarom is september 2014 een nieuw depot in gebruik genomen (huurovereenkomst) in Kwintsheul. De kosten zijn iets hoger, maar de voordelen van dit nieuwe depot compenseren dat ruimschoots. Hoewel het depot behoorlijk vol is, zijn er voldoende mogelijkheden voor het opknappen en conserveren van objecten.

2.2 Het samenstellen van speciale arrangementen voor museumbezoek in combinatie met andere instellingen en/of attracties

st.v.z.: GEREALISEERD. In 2015 en 2016 zijn een aantal arrangementen ontwikkeld, die zichtbaar zijn op de website van het museum. De meeste belangstelling gaat uit naar een arrangement dat samen met Rondvaartbedrijf De Gantel is opgezet. Hier komen veel gezelschappen uit het land op af. Ook zijn er arrangementen ontwikkeld waarin de deelnemers aan de slag kunnen (schilderen, kistje timmeren). Voor de zakelijke markt zijn er vergaderarrangementen gemaakt. Met name de nieuwe ruimte 'Educatiezolder' biedt uitstekende faciliteiten voor vergaderingen en studiebijeenkomsten..

2.3 Het ontwerpen van een nieuwe website, een nieuwe huisstijl met nieuw logo en een nieuwe vormgeving van het museumblad 'Westlands Streekhistorie'

st.v.z.: GEREALISEERD. De huisstijl, website en vormgeving museumblad zijn in 2011 vernieuwd. Er is sprake van een frisse huiskleur. Wel blijkt dat de nieuwe website te veel onvolkomenheden kent, waaronder het probleem dat mutaties en nieuwsberichten slechts omslachtig te realiseren/plaatsen zijn. Voor muteren is nu nog een vrijwilliger op afstand nodig, waardoor nieuwsberichten soms te laat verschijnen. Een nieuwe website is (wederom) nodig.

2.4 Het plaatsen van een komkommerkas en een reconstructie van een 19^e-eeuws tuindershuis

st.v.z.: NIET GEREALISEERD. Voor beide objecten geldt dat er 1) onvoldoende ruimte beschikbaar is om ze te bouwen, en 2) er onvoldoende financiële middelen waren om ze te bekostigen. Besloten is om deze voornemens te cancelen.

2.5 Het opschonen van de collectie in het extern depot, het streven is een vermindering van ongeveer 50%

st.v.z.: GEREALISEERD. In 2014 is gestart met een project om de collectie fors op te schonen. Op basis van een nieuw opgestelde verzamelbeleid is de gehele collectie beoordeeld op behouden of afstoten. Het opschoningsproject werd uitgevoerd volgens de Leidraad Afstoting Museale Objecten (LAMO) van de Museumvereniging. De projectleiding is geleverd door het bureau Collectiewerk. Dankzij dit project is het gelukt om de collectie te reduceren met 50%.

2.6 Het verbeteren van het gebouw, met name het dak en de riolering; aanpassing en verbetering van de sanitaire voorzieningen, keuken en toiletten

st.v.z.: GEREALISEERD. Dankzij het project 'Revitalisatie Westlands Museum' heeft het museum een complete vernieuwing kunnen realiseren. Deze renovatie heeft plaatsgevonden tussen september 2014 en mei 2015. Gestart is met de sloop van de oude exposities en het strippen van het gebouw. Een nieuwe indeling van de ruimten is gemaakt en de wanden en het dak zijn geïsoleerd. In dit traject is de riolering verbeterd en zijn de alle voorzieningen vernieuwd. Veel werkzaamheden zijn verricht door vrijwilligers van het museum, waaronder al het verfwerk en de renovatie van de Wagenshuur. Belangrijk onderdeel van de vernieuwing was de verbetering van

de toegankelijkheid van minder-validen. Daartoe is een lift aangebracht, is er een invalide-toilet, zijn alle drempels verlaagd en is het pad in de tuin verbreed en naar één niveau gebracht. De revitalisatie is mogelijk gemaakt door een ruime eenmalige subsidie van de gemeente Westland en de ondersteuning van 6 fondsen en diverse sponsors.

2.7 Het realiseren van een nieuwe permanente expositie

st.v.z.: GEREALISEERD. Het vernieuwen van de permanente expositie was onderdeel van de 'Revitalisatie' van het Westlands Museum. Het ontwerp en de inrichting is verricht door ontwerp bureau Tekst & Uitleg Sinds mei 2015 is er een volledig nieuwe presentatie met moderne communicatietechnieken.

2.8 Samenwerken (fusie?) met het gemeentearchief en andere Westlandse cultuurhistorische instellingen

st.v.z.: GEREALISEERD. De rol van kernpartner is steviger ingevuld door versterking van de samenwerking, afstemming van activiteiten en de ontwikkeling van een aantal Westlandbrede projecten. Er vindt maandelijks overleg plaats met het Archief (Erfgoedoverleg) waarin ontwikkelingen worden besproken en afgestemd. Ditzelfde geschiedt in het 'Erfgoed Coördinatorenoverleg' dat 2 á 3 keer per jaar in het Westlands Museum wordt georganiseerd. Ook met het bredere culturele veld vindt regelmatig afstemming plaats. Zo is er een regelmatig overleg met de drie andere kernpartners van de gemeente, en is het Westlands Museum vaste partner voor het overleg van het Cultureel Platform Westland.

2.9 Nieuw PR- of communicatieplan

st.v.z.: HALF GEREALISEERD. De nieuwe PR-medewerker heeft al diverse ontwikkelingen in gang gezet aangaande de marketing en communicatie van het museum. De relatie met de pers is versterkt, het museum is zichtbaar op de social media, arrangementen zijn ontwikkeld, een bijdrage is geleverd aan het nieuwe toeristisch platform 'Bezoek-Westland.nl' en nieuwe activiteiten en cursussen zijn ontwikkeld. In 2017 wordt een algemeen Communicatieplan gemaakt, gericht op de diverse doelgroepen.

3. Trends en ontwikkelingen

In dit hoofdstuk worden een aantal trends en ontwikkelingen beschreven die invloed hebben op de ontwikkelmogelijkheden van het museum. Het gaat om een analyse van maatschappelijke ontwikkelingen, ontwikkelingen bij de overheid en om ontwikkelingen in de museumbranche.

Trends op macroniveau

1) Babyboom met pensioen

- toename potentiële museumbezoekers
- goede flankerende voorzieningen (bereikbaarheid, P-plaatsen, café, winkel) zijn net zo belangrijk voor positionering en aantrekkingskracht als de tentoonstellingen
- toename potentiële 'supporters' (vrijwilliger, donateur)
- beste kansen voor musea met sterk inhoudelijke of regionale binding

2) Overheidsondersteuning

- overheidssubsidies vaak conjunctuurafhankelijk
- musea die bestaansrecht kunnen verantwoorden en draagvlak hebben bij het publiek hebben de grootste kans om steun te behouden
- nieuwe concepten voor inkomstenvorming zijn nodig

3) Vorming randstadmetropool

- groeiend belang (vraag naar) cultureel aanbod: uitstraling regio en versterking vestigingsklimaat
- kansen voor kleine lokale musea die terug kunnen vallen op 'eigenaarschap' van lokale communities

4) Gedigitaliseerde samenleving

- verschuiving van tijd- en plaatsgebonden naar gedigitaliseerd (hiervoor zijn kennis, competenties, systemen en middelen nodig)

Trends op microniveau

1) Sterke sociale binding

- In het Westland heerst een sterk streekgevoel
- bereidheid om zich in te zetten voor goede doelen (vrijwilligerswerk en financieel)

2) Afnemende binding tussen Westlanders en glastuinbouw

- door schaalvergroting en afname aantal bedrijven hebben jonge Westlanders niet meer 'automatisch' contact met en kennis van de tuinbouwwereld

3) Latente interesse voor streekhistorie en 'human-interest'

4) Terugtrekkende bemoeienis/betrokkenheid gemeente Westland

4. Beleidsvoornemens

4.1. Museum en historische tuin

Het museum is in de winter van 2014-2015 gerenoveerd en de presentaties zijn volledig vernieuwd, met moderne communicatiemiddelen en een fris ogende inrichting. Ook de faciliteiten zijn sindsdien van een professioneel niveau. Dagelijks ontvangen we nog steeds vele complimenten. Ook de historische tuin is onder handen genomen en vormt, als 'openluchtmuseum', een zeer belangrijk en aantrekkelijk onderdeel van het museum.

Het museum is zoals gezegd uitstekend voorbereid op de toekomst, maar het is zaak die toekomst verder in te vullen en vorm te geven. In gang gezette renovaties en vernieuwing in de historische tuin gaan ook in deze beleidsperiode door. Een klanttevredenheidsonderzoek in het tweede deel van 2016 moet uitwijzen hoe tevreden onze bezoekers zijn en waar mogelijke verbeterpunten liggen. Hieronder wordt nader ingegaan op een aantal zaken die aandacht behoeven en in deze beleidsperiode aanpassingen vergen.

Van passief naar ervaren

Het Westlands museum is op dit moment nog vooral een passieve ervaring (veel objecten in vitrines, in de tuin alleen op het pad lopen), terwijl de consument steeds meer behoefte heeft aan 'ervaren' en 'doende leren'. De nieuwe faciliteiten van het museum en ruimten in de tuin bieden goede mogelijkheden om dit te realiseren. Het accent komt daarbij te liggen op groepsbezoeken. Schoolklassen bezoeken regelmatig het museum. Meestal voor het programma 'Waar komt toch die groente vandaan?' dat het museum samen met Tomatoworld heeft ontwikkeld, met als doel om kinderen uit de groepen 6 tot en met 8 kennis te laten maken met hun 'wortels' en met de oude en nieuwe tuinbouw. Het Westlands Museum streeft er naar dat alle Westlandse kinderen dit programma een keer gevolgd hebben. De huidige opzet (rondleidingen) zal worden omgebouwd naar een doe-programma, waardoor de kinderen op een makkelijke, actievere en (nog) leukere manier kunnen leren over de historie van hun streek en vooral over de tuinbouw. Ook voor volwassenen worden programma's ontwikkeld om op een leuke manier te ontdekken en te leren. Veelal in de vorm van groepsinschrijvingen (teamuitje, sportteamuitje, feestje), maar ook door inschrijving van individuele deelnemers. In 2016 zijn al enkele workshops ontwikkeld en in deze beleidsperiode wordt dit verder uitgebouwd.

Beeld huidige tuinbouw

De moderne (en toekomstige) tuinbouw is nog niet voldoende zichtbaar in het museum. En dat is nodig, want terugblikken op het verleden, op de historie, wordt pas zinvol en leerzaam als de relatie met het heden duidelijk wordt. Het museum ontbeert het geld en de ruimte om een modern kascomplex te bouwen, maar door gebruik te maken van moderne visuele middelen, via beeld en geluid, kan ook een goed beeld worden geschetst van de moderne tuinbouw. Een tuinbouw die energieneutraal, emissievrij en duurzaam is. Daarnaast blijft het uiteraard wenselijk om, passend binnen de uitgangspunten en mogelijkheden van het museum, relevante moderne objecten te verwerven. Het museum is er niet om 'propaganda' te voeren, maar kan wel bijdragen aan het laten zien van een realistisch, gunstiger beeld over de tuinbouwsector bij mensen 'van buiten'. Om dit te kunnen realiseren is ondersteuning vanuit de (toeleveranciers uit de) tuinbouwsector uiteraard onontbeerlijk.

Vaste expositie

De vaste expositie verschaft het publiek een goed inzicht in de historie van de streek en de tuinbouw, van de Romeinen tot aan het heden. Deze tentoonstelling wordt 10 – 15 jaar gebruikt, maar zal mede ten behoeve van de terugkerende bezoekers eens in de drie tot vier jaar een 'update' krijgen. Dit

betekent dat de vaste expositie, gedeeltelijk wordt voorzien van nieuwe objecten met behoud van het centrale verhaal van de expositie.

Collectie

In 2014 en 2015 is de gehele collectie van het museum opgeschoond. Objecten die onvoldoende passen bij het verhaal van het Westlands Museum en dubbele exemplaren zijn afgestoten, zodat een kerncollectie van 8.000 objecten resteert. Gelukkig worden nog regelmatig nieuwe objecten aangeboden, maar telkens wordt kritisch bekeken of het object past binnen en noodzakelijk is voor ons verhaal. Uiteraard zijn er nog wel wensen. Het museum wil graag haar collectie uitbreiden met een aantal typische Westlandse schilderijen uit de moderne tijd, zodat ook op die manier getoond kan worden hoe onze streek er uit ziet en welke positie de glastuinbouw daarbinnen heeft.

Planmatig onderhoud

Inmiddels is het museumgebouw volledig vernieuwd en zijn ook in de historische tuin diverse objecten opgeknapt. Het is van groot belang dat deze goed worden onderhouden. Daartoe is een onderhoudsplan geschreven, inclusief een planning van de aard en frequentie van klein en groot onderhoud. Dankzij de vele vrijwilligers van het museum lukt het om de meeste werkzaamheden zélf uit te voeren, zodat de kosten beperkt blijven.

Zonne-energie

Het museum vindt duurzaamheid van groot belang en heeft daarom bij de verbouwing fors geïnvesteerd in onder andere isolatie en warmtewissel. Desondanks blijft energie een behoorlijke kostenpost. In de komende beleidsperiode wordt onderzocht of zonne-energie rendabel is voor het Westlands Museum.

Werving buiten het Westland

Het museum wil, naast de Westlander die het museum redelijk goed weet te vinden, juist ook meer bezoekers van buiten het Westland trekken. Het betreft dagjesmensen in een straal van 50 km (ongeveer de provincie Zuid-Holland), klassen in de randen van de steden om ons heen, dagjesmensen van ver (via touringcarbedrijven) en verblijfstoeristen. Het museum is daarom actief en prominent partner in de nieuw gevormde stichting Bezoek-Westland.nl. Ook is het lid van de landelijke site Busidee.nl. Dit wordt in de komende jaren uitgebouwd.

Een belangrijk aandachtspunt vormt de vernieuwing van de website. Deze is onhandig in het gebruik en wordt daarom in deze beleidsperiode nieuw gebouwd.

4.2. Faciliteren historische werk- en studiegroepen

Het museum biedt onderdak aan enkele historische groepen, waaronder het Genootschap Oud-Westland (bestuursvergaderingen en opslag), Studiegroep Genealogie Westland (bestuursvergaderingen, ALV, werkplek en opslag), Archeologische Werkgroep Westland (opslag) en Historische Vereniging Naaldwijk-Honselersdijk (ALV). De overige Westlandse werkgroepen en verenigingen organiseren hun activiteiten lokaal, maar hebben de mogelijkheid van de faciliteiten van het museum, waaronder de ruimte voor tijdelijke tentoonstellingen, gebruik te maken.

Het museum wordt ook regelmatig beschikbaar gesteld voor culturele evenementen, vrijwilligersevenementen en aanverwante activiteiten, zoals de erfgoeddag voor vrijwilligers en de stichting Bezoek-Westland.

4.3. Bibliotheek en documentatiecentrum

Met de renovatie van het museum zijn de bibliotheek, het documentatiecentrum en het archief van de Studiegroep Genealogie Westland samengevoegd in één nieuwe, grote ruimte op de eerste

verdieping. Geïnteresseerden kunnen op de donderdagmiddagen en op twee zaterdagen in de maand in deze bibliotheek komen voor studie en onderzoek. Internet is aanwezig voor hen. De huidige, vrijwillige bibliothecaris is op leeftijd en zal te zijner tijd een opvolger inwerken om continuïteit te waarborgen.

Alle tienduizenden documenten zijn van onmeetbare waarde voor het museum. Voor het raadplegen daarvan heeft het internet de papieren, fysieke vorm allang ingehaald. Op het gebied van digitalisering zet het museum de komende beleidsperiode grote stappen.

Gehele collectie digitaal vastleggen

Sinds 2013 worden de historische documenten digitaal vastgelegd (in verbeterde kwaliteit). Medio 2016 zijn alle 4.500 ansichtkaarten, de helft van de 16.000 dia's en een deel van de objecten gedigitaliseerd. Een fors deel dient nog te gebeuren, waaronder de 10.000 foto's die het museum in bezit heeft. Het doel is om in 2018 alle afbeeldingen gedigitaliseerd te hebben, zodat ze via internet goed toegankelijk zijn. Extra menskracht (vrijwilligers) en geld is daarvoor noodzakelijk. Budgettair zal een beroep worden gedaan op het projectgeld voor het Historische Informatiepunt, dat de gemeente aan het Westlands Museum beschikbaar wil stellen (zie hieronder).

Historisch Informatiepunt Westland

Om een breed publiek enthousiast te maken voor het historisch erfgoed is het van belang dat kennis (ook) digitaal beschikbaar is. Daarom ontwikkelt het museum, in samenwerking met het Historisch Archief Westland (HAW), een website waarmee alle documenten die met het Westlandse erfgoed te maken hebben digitaal ontsloten worden: het Historisch InformatiePunt Westland (HIP). Museum en archief zijn de initiators, ontwikkelaars en beheerders van het HIP. Het is echter de bedoeling dat het hele Westlandse erfgoedveld zich aansluit. Om dit te realiseren zal het Westlands Museum alle historische verenigingen, werkgroepen enz. stimuleren en begeleiden. Door de gemeente Westland is eerder een projectbudget van € 80.000 toegezegd aan het Westlands Museum. Ook het HAW heeft budgetten beschikbaar, zodat de plannen in het tweede deel van 2016 kunnen worden uitgewerkt met als doel in 2018 het HIP te lanceren.

4.4. Tijdelijke tentoonstellingen

Naast de vaste expositie over de historie van de streek en over de tuinbouw, zijn er twee ruimtes beschikbaar voor tijdelijke exposities: de bovenverdieping en de wagenshuur. Hierdoor kan beter ingespeeld worden op actuele thema's en hebben ook de vele erfgoedverenigingen in het Westland de mogelijkheid om een expositie te verzorgen.

Dankzij tijdelijke tentoonstellingen kan nieuw publiek bereikt worden, terwijl de frequentie van het museumbezoek van vaste klanten verhoogd kan worden. In de komende beleidsperiode wil het museum dan ook regelmatig nieuwe (tijdelijke) exposities aanbieden.

Exposities

In de ruimte op de bovenverdieping wordt jaarlijks een nieuwe tentoonstelling gepresenteerd. Typisch Westlandse onderwerpen komen hier aan bod. In 2016/2017 betreft dit een expositie over Westlandse Schilderingen. In de toekomst zal ook het onderwerp Westlands buitenplaatsen aan bod komen.

Het streven voor de Wagenshuur is om er jaarlijks drie tot vier tentoonstellingen te organiseren. Dat zijn exposities van het museum zelf, maar ook andere Westlandse erfgoedpartijen zullen (onder eindverantwoordelijkheid van het museum) exposities verzorgen. Daarmee geven we ook invulling aan onze taak/wens om de historische werk- en studiegroepen te faciliteren.

Een nieuwe ruimte komt eind 2016 of begin 2017 beschikbaar. In het huisje naast het museum wordt een 'Schatkamer' ingericht waarin nieuw verkregen objecten getoond worden, maar ook objecten die interessant zijn maar niet de bestaande exposities passen.

Kunst

Met partners van het Cultureel Platform Westland wordt onderzocht of in het museum Westlandse kunst een semi-permanente plek kan krijgen.

4.5. Informatieverschaffing en cursussen

Kennisoverdracht vindt hoofdzakelijk plaats middels de vaste en tijdelijke presentaties, de historische tuin, rondleidingen en de verzorging van krantenartikelen, (digitale) publicaties, lezingen en interviews. In de vorige beleidsperiode is weer een start gemaakt met het aanbieden van cursussen.

Cursussen

Doelstelling is om twee cursussen standaard te verzorgen. In de even jaren een cursus over de tuinbouwgeschiedenis en in de oneven jaren een cursus over de streekgeschiedenis. Deze cursussen worden in het winterseizoen verzorgd.

Workshops

Groen, gezond en duurzaamheid zijn 'in'. De historische tuin biedt goede mogelijkheden om geïnteresseerden middels een workshop ideeën en vaardigheden te bieden, waarmee zij zelf aan de slag kunnen. Denk daarbij aan het snoeien van fruitbomen, het opstarten van een moestuin, enz. Daarnaast wil het museum aanvullende workshops aanbieden als leuke activiteit, zoals een schilderworkshop.

Educatie

Een kerntaak van het museum is om kinderen (maar ook ouderen) te laten kennismaken met hun wortels: de streek en de tuinbouw. Met de inrichting van het museum is hier nadrukkelijk rekening mee gehouden. Het streven is erop gericht dat iedere Westlandse klas (de groepen 6, 7 of 8) één keer naar het Westlands Museum komt. Zoals eerder gememoreerd, zal het aanbod verschuiven van (passief) luisteren naar actief leren. Tevens zal door diversificatie van het aanbod beter maatwerk geleverd worden.

4.6. Stimuleren historische belangstelling

Ook erfgoedveld in brede zin kent een vergrijzend vrijwilligersbestand. Het is de taak van het museum om – als erfgoed-kernpartner van de gemeente Westland – jongere mensen te interesseren voor en te betrekken bij het in stand houden en tonen van het Westlandse erfgoed. Hiertoe wordt onder andere samengewerkt met Vitis Welzijn. Het aantrekken van jonge vrijwilligers wordt mogelijk door vernieuwende projecten, zoals de Westlandkaart.

Westlandkaart

In 2015 is een aanvang gemaakt met de realisatie van de Westlandkaart, een digitale groeikaart waarmee jong en oud op een speelse manier informatie kunnen vinden over historisch Westland. Dat kan achter de computer, maar ook op straat met een mobiele telefoon.

Het museum trekt dit – volledig door lokale fondsen gefinancierde – project. Deze moderne manier van kennisoverdracht heeft bij diverse historische werkgroepen al geleid tot het (kunnen) aantrekken van jongere vrijwilligers. Naar verwachting wordt deze website in oktober 2016 gelanceerd. Maar het project is eigenlijk nooit af, omdat nieuwe kennis immers steeds weer kan worden toegevoegd. Om het gebruik van de groeikaart door kinderen te stimuleren wordt in samenwerking met het onderwijs een lespakket ontwikkeld, waarmee kinderen actief aan de slag kunnen met de Westlandkaart.

Presentaties op locatie

De oudere Westlander heeft vaak veel belangstelling voor het verleden. Met de vergrijzing neemt het aantal mensen toe dat minder makkelijk naar het museum kan komen en vaak nog niet zo behendig is met internet. Juist voor die mensen wil het museum er ook zijn, door naar ze toe te gaan. In de komende beleidsperiode worden twee activiteiten ondernomen richting verzorgingstehuizen. De conservator zal op verzoek lezingen verzorgen over historische onderwerpen en enkele tijdelijke exposities worden na beëindiging in het museum aangeboden aan tehuizen, om ze daar tijdelijk te plaatsen. Het museum maakt daardoor regelmatig een tour door het Westland.

Ook bij massa-evenementen zoals Kom in de Kas en de Nationale Zomerbloemen Tentoonstelling is het museum aanwezig om de bezoekers te informeren over ons erfgoed en de relatie met het heden.

4.7. Kernpartner gemeente Westland

Het Westlands Museum fungeert sinds 2007 als kernpartner van de gemeente op het gebied van erfgoed. In de Kadernota Kunst en Cultuur vanuit de kern wordt van onder andere het Westlands Museum verwacht dat het gemeentebreed de benodigde verbindingen legt en samenwerking binnen en tussen de vier programmalijnen (Cultuur & Educatie, Cultuur & Kracht, Cultuur & Verbinding en Cultuur & Ruimte) bevordert. Gelet hierop initieert, coördineert en ondersteunt het Westlands Museum ontwikkelingen waarmee het Westlandse erfgoedveld haar educatieve taak goed kan verrichten. Zo organiseert het museum het Coördinatorenoverleg van de erfgoedorganisaties en overlegt het regelmatig met de andere kernpartners van de gemeente, onder andere in het Cultureel Platform Westland. Ook onderhoudt het museum regelmatig contacten met de wethouder en de gemeentelijke organisatie, waarbij ontwikkelingen en signalen vanuit het erfgoedveld worden doorgegeven.

Signaalgever voor de gemeente

De gemeente Westland heeft de afgelopen jaren aangetoond belang te hechten aan een goed functionerend erfgoedveld. Zo is ze betrokken bij diverse projecten, denkt mee over nieuwe ontwikkelingen en biedt vaak ook financiële ondersteuning. De komende jaren zal de inzet vanuit de gemeente voor dit werkveld afnemen. Zo is het aantal uren ambtelijke ondersteuning sterk verminderd. De gemeente beperkt zich, evenals andere gemeenten, steeds meer tot haar kerntaken. Alhoewel begrijpelijk moet voorkomen worden dat de stappen die de afgelopen jaren zijn gedaan teniet gedaan worden. In het gat dat daardoor mogelijk ontstaat wil het Westlands Museum meer dan voorheen functioneren als sparringpartner van de gemeente. Door ontwikkelingen in het erfgoedveld te signaleren, te onderkennen en te bespreken met zowel de verschillende partners in het Erfgoedveld als de gemeente. Maar ook door de gemeente te ondersteunen en te adviseren bij het realiseren van haar doelen voor het Westlands erfgoed. Door haar uitgebreide netwerk en door de coördinatie van diverse projecten moet het museum steeds optimaal op de hoogte zijn van wat er in het erfgoedveld leeft.

Ondersteuning Westlands erfgoedveld

De vele historische werkgroepen, studiegroepen en verenigingen zijn over het algemeen kleinschalig van opzet. Daardoor lukt het niet altijd om voldoende activiteiten te organiseren of onderzoekswerk te verrichten. Het Westlands Museum heeft als kernpartner tot taak om de erfgoedpartijen in het Westland te ondersteunen met vernieuwende activiteiten (zoals de Westlandkaart en het HIP), de werving van nieuwe, jongere vrijwilligers, het beschikbaar stellen van faciliteiten, zoals materiaal en ruimten en onderlinge afstemming programma's. In de komende beleidsperiode wordt hier in samenspraak met de betrokken partijen een programma voor opgesteld.

Sociaal domein

Het Westlands Museum wil haar maatschappelijke betrokkenheid ook tonen door actief te zijn in het sociaal domein. In april 2016 was het museum met een delegatie vertegenwoordigd bij de werkconferentie 'Westland: Sociaal in beweging' en dit heeft een vervolg gekregen met de deelname in enkele werkgroepen. Het streven is er op gericht om als museum een rol te vervullen in het daadwerkelijk ondersteunen van mensen die dat nodig hebben. Het begin van deze beleidsperiode wordt benut om te bezien welke behoefte er in het veld ligt, om die te leggen naast de mogelijkheden die het museum heeft om hen een oplossing te bieden.

5. Organisatie

5.1. Bestuursvorm

Het bestuur van de stichting Streek- en Tuinbouwhistorie, thans bestaande uit minimaal zeven en maximaal twaalf personen, zal haar inrichting zodanig veranderen dat efficiënter en adequater kan worden geacteerd. Het bestuur richt zich meer op de lange-termijn en op de strategie. De uitvoering van de dagelijkse activiteiten vindt plaats door de professionals in dienst van het museum, met op afstand ondersteuning door het Dagelijks Bestuur, bestaande uit voorzitter, secretaris en penningmeester. De functie van algemeen bestuurslid komt te vervallen. Naast het Dagelijks Bestuur komen er vier bestuursleden met ieder een eigen taak of discipline. Ook zal er een duidelijker scheiding komen tussen de taken van het bestuur, de professionals en de vrijwilligers. In de tweede helft van 2016 wordt deze verandering definitief uitgewerkt en geïmplementeerd.

5.2. Loonkosten

De loonkosten vormen de grootste kostenpost (thans 75 %) en drukken zwaar op de begroting van het museum. Aan het begin van deze beleidsperiode zijn er vier personen parttime (ongeveer 32 uur per week) in dienst: de conservator, de marketeer, de tuinchef en de huishoudelijke hulp. De twee laatstgenoemden bereiken binnenkort de pensioengerechtigde leeftijd. Dat biedt de kans om de loonkosten fors te verlagen.

De huidige tuinchef vertrekt per 1 september 2016. Er wordt een opvolger gezocht, voor minder uren per week. Aangezien de tuinvrijwilligers alleen 's morgens aanwezig zijn, behoeft de aansturing ook alleen in dat dagdeel plaats te vinden. Daarnaast is ook in de weekenden inzet benodigd, zodat voor de nieuwe arbeidsovereenkomst uitgegaan wordt van 22 uur per week.

De huishoudelijke werkzaamheden worden sinds lange tijd uitgevoerd door een medewerker die ooit via een Melkertbaan is ingestroomd. In de loop der jaren is de subsidie (oorspronkelijk 90 % van de loonkosten) echter volledig afgeschaft. Deze medewerker gaat per 1 mei 2017 met pensioen. Thans wordt bezien hoe de schoonmaak daarna kan worden ingevuld: of via de inhuur van een schoonmaakbedrijf of via een kleiner dienstverband. Hoe dan ook: resultaat van beide maatregelen zal zijn dat de (loon)kosten fors dalen (naar 60 %).

Voor de huidige beleidsperiode is bij de salarisontwikkeling van het personeel rekening gehouden met een stijging van 1% per jaar.

5.3. Professionalisering

In de komende beleidsperiode worden een aantal bedrijfsprocessen geoptimaliseerd. Het betreft onder andere het vernieuwen van de boekhoudadministratie. Maar ook de veiligheidsplannen krijgen een update.

6. Planning

De beschreven beleidsvoornemens en organisatieontwikkelingen worden volgens onderstaande planning opgepakt. Uiteraard kan gedurende de rit een aanpassing in de prioritering ontstaan, al naar gelang de ontwikkelingen.

	2 0 1 6	2 0 1 7	2 0 1 8	2 0 1 9	2 0 2 0
Van passief naar ervaren					
Beeld huidige tuinbouw					
Vaste expositie					
Collectie					
Planmatig onderhoud					
Zonne-energie					
Werving buiten Westland					
Faciliteren Westlands erfgoedveld					
Gehele collectie digitaal vastleggen					
Historisch Informatiepunt Westland					
Exposities					
Project Kunst in de tuin					
Cursussen					
workshops					
Educatie meer doe-gericht					
Westlandkaart					
Presentaties op locatie					
Bestuursvorm aanpassen					
Boekhoudadministratie vernieuwd					
Nieuwe website					
Communicatieplan					

7. Financieel

Het is in Nederland onmogelijk een volwaardig museum te runnen zonder financiële ondersteuning van de overheid. Het bestuur van de stichting is de gemeente Westland dan ook dankbaar voor de structurele ondersteuning die wordt geboden. Daarmee toont de gemeente aan grote waarde te hechten aan een instituut als het Westlands Museum.

Het museum heeft grote ambities, getuige de doelen en taken die in dit plan worden beschreven. Tegelijk is het museum beperkt in haar financiële mogelijkheden. Daarom zijn er in de begroting voor de jaren 2017 – 2020 keuzes gemaakt die hieronder worden toegelicht. In de bijlage is de winst- en verliesrekening te vinden over de jaren 2017 t/m 2020. In deze begroting wordt op termijn rekening gehouden met een bescheiden overschot. Dit staat in scherp contrast met de voorgaande jaren, waarbij telkens sprake was van een tekort.

Loonkosten omlaag

Zie toelichting bij paragraaf 4.2. Door hier scherp in te snijden, komen er financiële middelen beschikbaar om invulling te geven aan de museale kerntaken. Qua loonkostenontwikkeling wordt rekening gehouden met een reguliere kostengroei van 1% per jaar (in begroting opgenomen).

Subsidiebedrag

Bij de subsidie-aanvraag richting gemeente Westland is rekening gehouden met een reguliere groei van 1% per jaar. Twee componenten liggen hieraan ten grondslag. Allereerst is er een jaarlijkse aanpassing vanwege de ontwikkelingen in de cao (loonkosten). Ten tweede is er groei in de kosten te verwachten vanwege de stijging van de materiële kosten (inflatie). Deze worden steeds achteraf vastgesteld. Voor de begroting is voorsnog uitgegaan van 1% groei per jaar.

Nadruk op toename museale activiteiten

In het verleden zijn, vanwege de beperkte financiële mogelijkheden, met minimale middelen exposities gerealiseerd. Het aanschouwelijk maken van de historie en het laten zien van de museale objecten en het vertellen van het verhaal over het Westland is echter een kerntaak van het Westlands Museum. Daarom is er voor gekozen het aantal wisselexposities sterk te laten groeien en daarvoor een budget beschikbaar te stellen. Een professionele opzet en aansluiting bij de kwaliteit van de nieuwe vaste tentoonstelling is daarbij een voorwaarde. Ook voor een andere kerntaak van het museum, het verwerven van nieuwe objecten, is een bedrag opgenomen, waarbij opgemerkt wordt dat we hiervoor – evenals in het verleden - vooral rekenen op ondersteuning door de Westlandse fondsen.

Verhoging eigen inkomsten

Naast verlaging van de loonkosten, is het noodzakelijk dat er aan de inkomstenkant groei komt. De verkoop van kaartjes en van consumpties vormen de grootste inkomstenbronnen. Vooral bij de consumpties is er nog groei realiseerbaar, bijvoorbeeld door het organiseren van evenementen en activiteiten voor bedrijven, organisaties en families. Ook door het aanbieden van nieuwe vergader- en doe-arrangementen ontstaan nieuwe inkomstenbronnen.

Lichte groei PR-budget

Het museum moet het qua promotie vooral hebben van free-publicity. Omdat de Westlandse samenleving (inclusief de regionale pers) het museum een warm hart toedraagt, lukt het binnen het Westland goed aandacht te genereren. Maar om mensen buiten het Westland naar het museum te trekken is méér nodig.

Onderhoudskosten drukken

Door geld beschikbaar te stellen voor de uitvoering van de gedetailleerde onderhoudsplanning, mede door het inzetten van vrijwilligers, voorkomen we onverwachte of ongewenste grote tegenvallers in de toekomst.